

SAK 33/2009

REGULERING AV FISKE ETTER ØYEPÅL I 2010

1 SAMMENDRAG

Fiskeridirektøren foreslår i hovedsak en videreføring av gjeldende reguleringsopplegg.

Fiskeridirektøren foreslår at det innføres påbud om bruk av sorteringsrist i fisket etter øyepål. Det foreslås samtidig adgang til å dispensere fra dette påbudet etter nærmere fastsatte kriterier.

2 FISKET ETTER ØYEPÅL

Tabellen under gir en oversikt over norsk fiske av øyepål. Fisket har nesten utelukkende foregått i norsk sone i Nordsjøen. Det går videre frem av tabellen at fisket de siste årene har blitt kraftig redusert. I 2009 har det imidlertid økt betydelig, i takt med bestandsutviklingen.

Tabell 1: Oversikt over norsk fiske etter øyepål

År	Totalt	NØS	Herav i Nordsjøen	EU-sonen	Totalverdi (1000 kr)
1999	51 124	51 025	44 742	99	27 921
2000	52 912	52 912	48 095	0	31 311
2001	27 123	27 123	17 158	-	18 663
2002	25 995	25 995	23 753	-	23 022
2003	12 409	12 409	11 386	-	9 604
2004	7 498	7 495	4 991	3	5 999
2005	319	317	309	2	310
2006	14 336	14 308	13 620	28	20 032
2007	4 722	4 667	4 657	55	5 811
2008	6 650	6 128	6 127	522	7 371
2009	38 230	36 953	36 744	1 277	52 786

Fiskeridirektoratets landings- og sluttседdelregister pr 16.10.2009.

I 2005 ble det innført forbud mot direkte fiske av øyepål. Dette forbudet ble på bakgrunn av anbefalinger fra ICES videreført i 2006. ICES endret imidlertid vurderingen i løpet av året og anbefalte et fiske på øyepål innenfor en TAC på 95.000 tonn i 2006. Basert på dette ble det åpnet for et fritt fiske av øyepål for norske fartøy 31. august 2006. For 2007 anbefalte ICES derimot at fisket igjen skulle holdes stengt. Fiskeriforvaltningen i Norge og EU fulgte anbefalingen og innførte forbud mot direkte fiske av øyepål i 2007.

Høsten 2007 anbefalte ICES en foreløpig TAC på 50.000 tonn i 2008. Fiskeridirektoratet foreslo under Reguleringsmøtet i 2007 at et direkte fiske etter øyepål burde bli begrenset til perioden fra og med 1. mai til og med 31. august 2008. Det ble vist til at det kan være store problemer med innblanding av andre arter i dette fisket. Dette gjelder så vel innblanding av yngel og småfisk, som gytemoden fisk av arter som sei, hyse, torsk, lysing, breiflabb etc. Videre vil det i høst og vintermånedene være en økende risiko for å få betydelige innslag av pelagiske arter som sild, makrell og hestmakrell i fangstene. Erfaringene har vist at Kystvakten ved flere anledninger har vært nødt å opprette aktsomhetsområder på grunn av for stor innblanding av andre arter i fisket med småmasket trål (minste tillatte maskevidde på 16 mm) etter øyepål og kolmule.

Etter at kvoteforhandlingene med EU og reguleringsmøte var avsluttet tilrådte Fiskeridirektoratet at det ble åpnet for et fiske etter øyepål i perioden fra og med 1. mai til og med 30. juni 2008.

Fiskeri- og kystdepartementet besluttet å åpne for et direkte fiske etter øyepål for norske fartøy fra og med 1. mai 2008 innenfor en kvote på 36.500 tonn. Våren 2008 reviderte ICES sin rådgivning av bestanden til at det kunne fiskes inntil 148.000 tonn i 2008. Som følge av dette besluttet Fiskeri- og kystdepartementet at norske fartøy kunne fiske øyepål i Norges økonomiske sone innenfor en kvote på 80.000 tonn i 2008. Det ble samtidig besluttet at det direkte fiske etter øyepål skulle avsluttes 31. august 2008.

Den foreløpige anbefalingen fra ICES om TAC i 2009 var på 35 000 tonn. Revidert anbefaling våren 2009 var på 157 000 tonn. Som følge av dette ble Norges kvote satt til 127 170 tonn den 7. august 2009. Fisket har ikke vært kvoteregulert på fartøynivå i år, men er begrenset ved at det kun er fartøy med pelagisk trållatelse og nordsjøtrållatelse som har adgang til å delta i fisket.

Fra årets begynnelse ble det åpnet for et direkte fiske etter øyepål i perioden 1. mai til 31. august. Fisket etter øyepål viste seg å være bra i 2009, og samtidig som Fiskeri- og kystdepartementet økte kvoten ble perioden med adgang til et direkte fiske utvidet til 1. oktober 2009. Fiskeri- og kystdepartementet utvidet senere perioden til 1. november 2009. Samtidig ble det påbudt bruk av sorteringsrist i den utvidede perioden, det vil si fra 1. oktober 2009.

Norges Fiskarlag ønsket ikke et påbud om bruk av rist og har argumentert med at:

”..det for øyeblikket ikke er noe problem med uønsket innblanding av andre fiskeslag eller undermåls fisk i øyepålfangstene på de feltene som nå benyttes i fisket. Dette bekreftes også av Kystvakten.”

Fiskeridirektoratet ønsker å innføre bruk av sorteringsrist i fiske med småmasket trål etter øyepål og kolmule. Bakgrunnen for dette er at forsøk har vist at sorteringsristen gir god effekt ved at den skiller ut uønsket bifangst av stor fisk, spesielt sei og lysing. Tatt i betraktning at kun et fåtall av fartøyene som fisker etter øyepål og kolmule tar vare på sei og annen konsumfisk vil et påbud om sorteringsrist bidra til at slik konsumfisk ikke går til oppmaling, og at risikoen for feilrapportering reduseres. Sorteringsristen fjerner derimot ikke risikoen for innblanding av uønsket bifangst av småfisk og yngel, samt pelagiske arter som sild, makrell, og hestmakrell. For å få til et bedre beskatningsmønster for fiske med småmasket trål etter øyepål og kolmule må bruk av sorteringsrist ses i en kombinasjon med stenging av felt hvor

det er for høg innblanding av andre arter enn selve målararten. Her tar vi sikte på å utarbeide klare kriterier for slike eventuelle stenginger i forbindelse med innføring av det nye RTC regime for Nordsjøen og Skagerrak.

Da forsøkene med bruk av sorteringsrist i småmasket trål i Nordsjøen i hovedsak har vært utført i fiske etter kolmule (med bruk av tråltypen utviklet for dette fisket) kan Fiskeridirektoratet vurdere å gi dispensasjonsadgang med unntak for bruk av slik sorteringsrist i et direktefiske etter øyepål. En slik vurdering må ses i lys av om fartøyene er utstyrt for produksjon av konsumfisk (sløyemaskiner, oppbevaringsrom etc.) og tradisjonelt har drevet slikt fiske, samt størrelsen på fartøyene. Når det gjelder vurdering av fartøystørrelse har dette sammenheng med at de minste fartøyene ikke har maskinkraft til å dra de største trålene (kolmuletrål) hvor sorteringsristen er testet ut og fungerer etter hensikten.

Ifølge Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 19. oktober, har 23 fartøy levert øyepål hittil i 2009. Av disse har 10 fartøy landet over 1000 tonn hver og sammenlagt har disse 10 fartøyene landet mer enn 92 % av totalfangsten.

I henhold til kvoteavtalen med EU kan Norge fiske 1 000 tonn øyepål i EU sonen og EU kan fiske 1 000 tonn i NØS. Fiskeridirektoratet stoppet norsk fiske i EU sonen den 25. september da kvoten var oppfisket. Endelig fangst ble 1 277 tonn. EU fartøy har fisket 50 tonn i NØS.

3 BESTANDSSITUASJONEN FOR ØYEPÅL

ICES vurderer bestanden til å ha full reproduksjonsevne. Fiskedødeligheten har vært lav de siste årene. Dette skyldes at det direkte fisket etter øyepål i denne perioden har vært stengt eller kraftig begrenset. Når det gjelder rekruttering, vurderer ICES at 2008-årsklassen er like under langtidsgjennomsnittet og at 2009-årsklassen er over gjennomsnittet. Øyepål er viktig føde for mange arter og den naturlige dødeligheten i bestanden er følgelig høy.

ICES har tidligere oppdatert rådet for øyepål om våren og planlegger oppdatering også våren 2010. På grunnlag av at gytebiomassen bør ligge over B_{pa} (150 000 tonn) anbefaler ICES at totalfangsten ikke må overstige 307 000 tonn i 2010. Det er nesten en dobling i forhold til anbefalt TAC for 2009.

Oppsummert gir ICES følgende vurdering av fangst og fiskedødelighet i 2010 i forhold til gytebestandens forventede størrelse i 2011:

Outlook for 2010

Basis: $F(2009) = [F_{Q1\&2_{09}} + F_{Q3\&4_{08}}] = 0.240$; Catch (2009) = 45 ; SSB (2010) = 200 ; $R(2010) = 25\%$ percentile of 1983-2009 2nd quarter ~ 72 Billions.

Rationale	Catches (2010)	F 2010	SSB (2011)	%SSB Change ¹
Precautionary Limits	0	0.00	258	29 %
	50	0.05	245	23 %
	105	0.11	220	10 %
	208	0.24	183	-9 %
	279	0.35	159	-21 %
	307	0.40	150	-25 %
	332	0.45	142	-29 %
	366	0.52	131	-35 %
	399	0.59	121	-40 %
	480	0.83	98	-51 %

Weights in '000 t. Shaded scenarios are not considered consistent with the precautionary approach.

¹ SSB 2011 relative to SSB 2010.

4 FORSLAG TIL REGULERING AV FISKET ETTER ØYEPÅL I 2010

ICES har anbefalt en TAC på inntil 307 000 tonn for 2010. Størrelsen på en eventuell norsk kvote vil bli fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet senere i høst, etter at forhandlingene med EU er sluttført. Det kan antas at kvoten vil bli økt i forhold til inneværende års kvote, og i lys av at en del fartøy har fisket mye øyepål i høst (nesten 7 000 tonn på det meste) er det sannsynlig at deltakelsen i dette fisket vil øke i 2010. Ved fastsettelsen av kvoten vil det være naturlig å vektlegge bestandens rolle i økosystemet.

Et av hovedproblemene i fisket med småmasket trål etter øyepål er at tildels betydelige mengder yngel og småfisk av beskyttede arter kan komme med i fangstene som bifangst, samt fisk i gytemoden alder. Bestandssituasjonen for flere arter som tas som bifangst i fisket etter øyepål og kolmule med småmasket trål er på nåværende tidspunkt dårlig.

I tillegg til den uheldige beskatningen av ungfisk medfører dette fisket problemer med å fastslå den reelle artssammensetningen i fangstene. Med den alvorlige situasjonen disse bestandene generelt befinner seg i, er det nødvendig å treffe tiltak som kan redusere beskatning av slik bifangst i fisket etter øyepål.

For å sikre at fisket gjennomføres ut fra hensynet til ressursvennlig og rasjonell beskatning av fiskebestandene totalt sett, er Fiskeridirektoratet derfor av den oppfatning at en rekke tiltak bør introduseres i disse fiskeriene for å bedre beskatningsmønsteret:

- Områdene som helt eller delvis er stengt for fiske med småmasket trål holdes fortsatt stengt.
- Fangstsesongen begrenses i første omgang til perioden fra 1. juni til 30. september.
- Beslutning om eventuell forlengelse av sesongen tas på bakgrunn av innblanding av andre arter.
- Sorteringsrist blir obligatorisk under tråling etter øyepål og kolmule, men med adgang til å dispensere fra dette påbudet for de minste fartøyene som ikke har maskinkraft nok til å benytte de tradisjonelle kolmuletrålene som benyttes i dette fisket. Videre kan det vurderes å gi dispensasjonsadgang med unntak for bruk av slik sorteringsrist for de fartøyene som er utstyrt for produksjon av konsumfisk og tradisjonelt har levert konsumfisk i kombinasjon med et direktefiske etter øyepål og kolmule.
- Områder hvor innblandingen av andre arter er stor kan stenges med øyeblikkelig virkning, såkalt Real Time Closures (RTC).
- Forutsetningen for et effektivt RTC-system er at prøver av fangstene tas ofte og bearbeides raskt. Fiskeridirektoratet vil sette i gang et arbeid for å definere grenser for innblanding av forskjellige arter i industritrålfisket. Det vil være Kystvakten (på sjøen) og Fiskeridirektoratet (på land) som blir hovedaktørene i denne sammenheng. Disse partene vil måtte planlegge kontrollen før sesongen starter.

Under fjorårets Reguleringsmøte foreslo Fiskeridirektoratet at det direkte fisket etter øyepål ikke ble åpnet før 1. juni, men det ble likevel besluttet å åpne for et direkte fiske fra 1. mai. Erfaringsmessig er risikoen for innblanding av yngel stor før 1. juni. Fiskeridirektoratet er derfor av den oppfatning at det er viktigst å begrense startdatoen av dette fiske. Fiskeridirektoratet vil derfor anbefale at det ikke åpnes for et direkte fiske etter øyepål før 1. juni for å redusere risikoen for innblanding av yngel, særlig av torsk og hyse.

Videre er det nødvendig at Fiskeridirektoratet revurderer og forbedrer de instrumenter og prosedyrer som brukes for å få tatt prøver av fangster fra fartøyer med industrifangst. Fiskeridirektoratet anser det ikke nødvendig å innføre kvotereguleringer på fartøynivå hvis den norske kvoten blir stor, dvs. på linje med årets kvote eller mer. Avgjørelse om dette blir tatt etter at forhandlingene med EU er avsluttet.

Det foreslås at Fiskeridirektoratet gis myndighet til å stoppe fisket når den nasjonale kvoten er beregnet oppfisket.

Fiskeridirektøren foreslår at det åpnes for et direkte fiske etter øyepål innenfor en nasjonal kvote i perioden fra og med 1. juni til og med 30. september 2010.

Fiskeridirektøren foreslår at sorteringsrist blir obligatorisk under tråling etter øyepål og kolmule. Dispensasjonsordning for de minste fartøyene som ikke har maskinkraft nok til å benytte de tradisjonelle kolmuletrålene som benyttes i dette fisket. Videre kan det vurderes å gi dispensasjonsadgang med unntak for bruk av slik sorteringsrist for de fartøyene som er utstyrt for produksjon av konsumfisk og tradisjonelt har levert konsumfisk i kombinasjon med et direktefiske etter øyepål og kolmule.

Fiskeridirektøren foreslår at innblandingskriterier for bifangst utredes og fastsettes og at områder kan stenges med øyeblikkelig virkning med grunnlag i slike kriterier.

Fiskeridirektøren vil revurdere direktoratets metoder for måling av bifangst i industrifisket for å sikre at de målingene er representative for fangsten.